

Afdeling	: R&E - Algemeen	B&W-voorstel: DJ-2211637
Naam opsteller voorstel	: Marcel Janssen marcel.janssen@weert.nl,0654745249	Zaaknummer: 2211519
Portefeuillehouder	: S.A.M. (Suzanne) Winters	Publicatie: Openbaar

Onderwerp

Verlengen Gemeentelijk Rioleringsplan.

Voorstel

1. In te stemmen met het verlengen van het Gemeentelijke Rioleringsplan 2017-2023 met twee jaar tot 1 januari 2026.
2. In te stemmen met het volgen van scenario 2: een verhoging van het tarief voor 2024 met € 5 en vanaf 2025 een jaarlijkse verhoging van € 5 plus indexering van het tarief.

Inleiding

Goede riolering is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. We stellen elke vier jaar een gemeentelijk rioleringsplan (GRP) op. Daarin leggen we vast wat we in deze periode doen op het gebied van water & riolering.

Het huidige GRP dateert van 2017 en is destijds met twee jaar verlengd. We vragen om het huidige GRP nogmaals 2 jaar te verlengen en het rioolheffingstarief te verhogen. Dit ter overbrugging van een Waterprogramma (WP) waaraan momenteel gewerkt wordt. Enerzijds om te beschikken over een waterbeleidskader en anderzijds om de inflatie en kostenstijgingen op te kunnen vangen.

Naar verwachting is de Omgevingswet op 1 januari 2024 van kracht. Vanwege de Omgevingswet is de omgevingsvisie in concept opgesteld die onze ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vastlegt. Deze ambities en doelen worden verder uitgewerkt in verschillende onderdelen. Een van die onderdelen is de Groen Blauwe Agenda.

Het GRP gaat als waterprogramma (nieuwe term in het kader van de Omgevingswet) deel uitmaken van de Groen Blauwe Agenda. Het waterprogramma geeft meer focus op het hemelwater en het grondwater dan het GRP en wordt gebaseerd op de beleidskaders van de Omgevingsvisie en de Groen Blauwe Agenda. Om alles goed op elkaar te laten aansluiten hebben we meer tijd nodig voor het opstellen van dit waterprogramma.

Er ligt een duidelijke urgentie om het rioolheffingstarief te laten stijgen. In de bijgevoegde notitie "Verlenging Gemeentelijk Rioleringsplan Weert 2023" is toegelicht dat als er geen stijging komt van het tarief, de voorziening in 2034 negatief wordt. Als we niet te maken hadden gekregen met inflatie en extreme kostenstijgingen (29,3%) dan was de voorziening toereikend geweest. Dit voorstel gaat enkel over het verlengen van het GRP en de rioolheffingstarief scenario's. Als we het GRP niet verlengen hebben we geen vastgesteld GRP en ontstaat de situatie dat er onvoldoende onderbouwing en daarmee onvoldoende grondslag ligt voor de rioolheffingsverordening. We beschikken dan niet over een

waterbeleidskader. Bovendien komen de financiële middelen voor het uitvoeren van de riool- (water)projecten onder druk, doordat de voorziening snel leeg raakt.

Dit zijn de redenen waarom we het huidige GRP willen verlengen tot uiterlijk 1 januari 2026. Zo krijgen we in de komende periode voldoende ruimte om goed doordacht, op basis van nieuw te vormen beleid de Groen Blauwe Agenda en daarmee het waterprogramma uit te werken, te delen en vast te stellen. Ook nemen we dan eventuele beleidswijzigingen mee zoals bijvoorbeeld saneringskosten en verruiming van de toe te rekenen kosten. Indien dergelijke kosten in de toekomst onderdeel uitmaken van de voorziening, dan zullen de tarieven daardoor ook stijgen. Ook daarom is het belangrijk om nu al te kiezen voor een verhoging om in de toekomst niet onevenredig te hoeven stijgen.

Om een goed beeld te geven van wat een GRP/waterprogramma inhoudt, wat de relatie is met de Groen Blauwe Agenda en de Omgevingsvisie maar ook waarom voorgesteld wordt om het GRP te verlengen is een video en een podcast gemaakt die u kunt bekijken en kunt beluisteren. Deze zijn als bijlage toegevoegd.

Relatie tot de strategische visie

Door het verlengen van het GRP hebben wij de beschikking over waterbeleid tot dat het GRP is geactualiseerd in de vorm van het waterprogramma. Door middel van dit beleid worden maatregelen getroffen waardoor de waarde natuurlijke en landschappelijke kwaliteit van de strategische visie wordt versterkt maar ook een belangrijk aandeel heeft in het goed wonen voor elke doelgroep.

Effect

Het goed onderhouden en beheren van riolering en watersystemen zorgt ervoor dat deze goed blijven functioneren. Het GRP draagt bij aan de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en de natuurlijke en landschappelijke kwaliteit. Daarnaast wordt door het verlengen van het GRP en de stijging van het rioolheffingstarief de kosten gedekt en beschikken we over een toereikende voorziening.

Te meten als volgt:

Goed onderhoud en beheer bepaald de kwaliteit van de riolering en de watersystemen. Dit wordt gemeten door middel van visuele en camera-inspecties.

Aan de hand van meting van het aantal overstortingen per overstort en het bepalen van de ecologische kwaliteit van de oppervlaktewateren wordt bepaald of de riolering en de watersystemen voldoen aan de Europese (Kaderrichtlijn Water KRW).

Doel(en)

Rekening houdend met de vaststelling van de Omgevingsvisie in 2024 door de raad, de tijd en ruimte te gebruiken om het GRP te actualiseren en om te vormen naar het waterprogramma. Door nu te kiezen voor een tariefverhoging kunnen wij de projecten van het GRP blijven uitvoeren.

Te meten als volgt:

Voor 1 januari 2026 wordt een waterprogramma opgesteld.

Argumenten

1.1 Door het GRP te verlengen beschikken we over waterbeleid en kan het meerjaren-uitvoeringsprogramma van het GRP voortgezet worden.

In het GRP is het beleid voor de waterzorgtaken vastgelegd. Dit plan geeft de grote lijnen weer voor alle werkzaamheden, geeft kaders en zorgt ervoor dat de financiën op orde zijn om de werkzaamheden uit te voeren. De gemeenteraad stelt de kaders en zorgt voor de financiën, het college gaat over de uitvoering van de projecten. Natuurlijk is dit verwant,

omdat de projecten alleen kunnen worden uitgevoerd als de kaders en financiën geregeld zijn. Door een verlenging plus actualisatie blijft de voorziening ook toereikend.

1.2 Door het GRP te verlengen krijgen we de tijd om het Waterprogramma op te stellen

Op dit moment wordt gewerkt aan het opstellen van de beleidskaders van de Groen Blauwe Agenda. Deze zijn leidend voor het opstellen van een nieuw GRP (waterprogramma). In het waterprogramma wordt meer balans gebracht tussen de zorgplichten afvalwater, hemelwater en grondwater. Het GRP is nu vooral gericht op het afvalwater. Om toch te kunnen beschikken over waterbeleid wordt een verlenging van het gemeentelijk rioleringsplan voorgesteld. Het gemeentelijke rioleringsplan vervalt op het moment dat de Groen Blauwe Agenda wordt vastgesteld uiterlijk op 1 januari 2026.

2.1 Scenario 2 brengt zekerheid en beperkt de lastenstijging per huishouden per jaar.

Alle 4 geschetste scenario's zijn in principe uitvoerbaar om te komen tot een toereikende voorziening. Scenario 4 met een stijging van 10 euro per jaar per huishouden brengt ten opzichte van scenario 2 en 3 de meeste zekerheid mee voor het opvangen van kostenverhogende ontwikkelingen in de toekomst. Maar scenario 2 beperkt de lastenstijging per huishouden per jaar ten opzichte van de andere scenario's het meeste. Op grond van deze afweging heeft scenario 2 de voorkeur.

Kanttekeningen en risico's

Als we niet het tarief verhogen dan bestaat de kans dat de voorziening niet toereikend is c.q. projecten niet worden uitgevoerd. Als we niet verlengen dan beschikken we niet over een waterbeleidskader.

Het voorgestelde tarief rioolheffing (€ 220,-) is hoger dan opgenomen in de begroting 2024 (€ 216,-). Daardoor zouden de totale woonlasten hoger uitkomen dan de prijscompensatie. Dit zal worden opgevangen bij het vaststellen van de tarieven OZB over 2024 (raadsvergadering december 2023). Het effect daarvan op het begrotingssaldo is € 44.000,- negatief.

Financiële gevolgen

Om het benodigde tarief voor de rioolheffing te berekenen, zijn de kosten op een rij gezet. Hierbij zijn de uitgangspunten gelijk gehouden, maar is er wel rekening gehouden met de actuele inflatiecijfers en kostenkengetallen (29,3%). De doorrekeningen en verdere informatie zijn weergegeven en verwoord in bijgevoegde notitie "Verlenging Gemeentelijk Rioleringsplan Weert 2023".

Vanwege de kostenstijgingen en de inflatie in de afgelopen jaren had de rioolheffing € 250,10 in 2023 moeten zijn, in plaats van € 215 wat het daadwerkelijk was. Bij de berekening van de rioolheffing is hier rekening mee gehouden door alle uitgaven te corrigeren naar prijspeil 2023.

Optie: gelijk houden tarief rioolheffing

Uit de doorrekening blijkt dat bij het gelijk houden van het tarief van de rioolheffing, de voorziening vervangingsinvesteringen rioleringen snel op raakt en zelfs negatief wordt in 2034. Dit is niet toegestaan volgens de wet- en regeling (BBV). Deze optie is daarom niet mogelijk.

Optie: een eenmalige bijdrage uit de algemene reserve

Een eenmalige bijdrage daarentegen uit de algemene reserve is ook geen optie want dan is er sprake van een structurele bijdrage van zo'n 20 miljoen euro elke 5 jaar. De voorziening wordt dan snel uitgeput omdat de inkomsten uit de rioolheffing (€ 215) onvoldoende zijn. Daarmee komt de financiële positie van de gemeente in gevaar.

Om te zorgen dat de voorziening toereikend is zonder toevoeging vanuit de algemene reserve, dient er een stijging plaats te vinden van het tarief van de rioolheffing van € 215 (huidige tarief) naar € 281.

De volgende scenario's voor de tariefontwikkeling zijn doorgerekend:

Scenario's (o.b.v. tarief 2023)	Kostendekkend tarief per	Toelichting
1. vanaf 2024 een éénmalige stijging € 66, dus een tarief vanaf 2024 van € 281	direct	-dit is een snelle keuze om een kostendekkend tarief te bereiken - een forse stijging van het rioolheffingstarief
2: tarief 2024 € 220 en dan jaarlijks een stijging van € 5. (+2,3%)	rond 2037	een geleidelijke stijging van het rioolheffingstarief
3: tarief 2024 € 222 en dan jaarlijks een stijging van € 7 (+3,2%)	rond 2033	een geleidelijke stijging van het rioolheffingstarief
4: tarief 2024 € 225 en dan jaarlijks een stijging van € 10 (+4,6%)	rond 2030	een geleidelijke stijging van het rioolheffingstarief

In de bovenstaande tabel is duidelijk te zien dat alle scenario's de mogelijkheid geven om tot een toereikende voorziening te komen. Echter geeft scenario 4 in vergelijking met scenario 2 en 3 meer zekerheid voor het opvangen van eventuele kostenstijgingen in de toekomst. Om een forse stijging van het tarief van de rioolheffing te vermijden, de lastenstijging te beperken maar toch financiële zekerheid te bereiken adviseert het college om voor scenario 2 te kiezen.

In onderstaande tabel is het saldo verloop van de voorziening voor de komende jaren per scenario.

Saldo voorziening

Tabel 4-1 Saldo voorziening de komende jaren

Scenario	2024	2025	2026	2027	2040
Scenario 1: Direct kostendekkend	€ 21 miljoen	€ 20 miljoen	€ 19 miljoen	€ 19 miljoen	€ 11 miljoen
Scenario 2: € 5 per jaar	€ 19 miljoen	€ 17 miljoen	€ 15 miljoen	€ 13 miljoen	€ 4 miljoen
Scenario 3: € 7 per jaar	€ 19 miljoen	€ 18 miljoen	€ 15 miljoen	€ 14 miljoen	€ 7 miljoen
Scenario 4: € 10 per jaar	€ 19 miljoen	€ 18 miljoen	€ 16 miljoen	€ 15 miljoen	€ 8 miljoen

Wanneer sprake is van betalingsproblemen dan kan na beoordeling de "Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen Weert" van toepassing zijn.

Participatie

Niet van toepassing.

Communicatie

De raad wordt aan de hand van een video en een podcast geïnformeerd over het verlengen van het GRP in plaats van een raadsinformatieavond of raadsinformatiebrief.

Planning

De planning is om een geldend Gemeentelijk Rioleringsplan te hebben voor de periode van 1 januari 2024 tot 1 januari 2026 of totdat we beschikken over het waterprogramma.

Evaluatie

Het GRP wordt bij de vaststelling van de Groen Blauwe Agenda vervangen door het waterprogramma.

Bijlage(n)

- Video [gemeentelijk rioleringsplan weert v9 \(1080p\)](#) en Podcast [Podcast Weert v2](#)
- Notitie "Verlenging Gemeentelijk Rioleringsplan Weert 2023"

